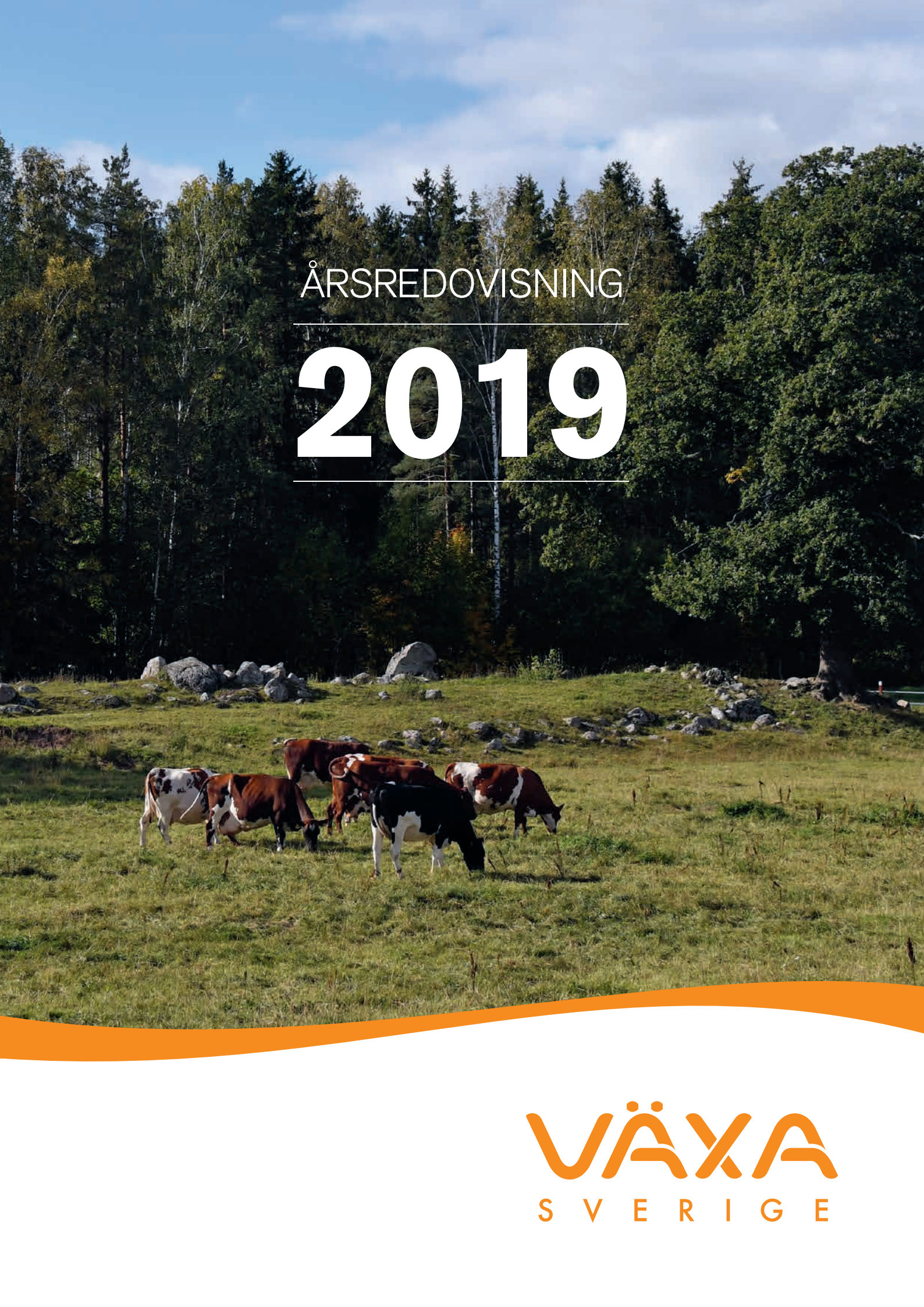

ÅRSREDOVISNING

2019

VÄXA
S V E R I G E

Växa Sverige och våra kunder

1. Betesträff för Höglandet, "Hur länge räcker betet till 50 kor om vi släpper ut dem här idag?" frågade rådgivaren Elin Hagelsås de drygt 40 personer som kommit till betesträffen i Bjädesjöholm, Myresjö för höglandskretsen.

2. Medlemsträff på gården Vita Fall, Ljusfallshammar, det bjöds på hamburgare och Sofia Persson och Stefan Johansson berättade om den

nötköttsavel på raserna Charolais och Simmental som de bedriver på gården.

3. Medlemsträff/betesträff på Blankbackens gård i Valla. C:a 100 personer fanns på gårdsplanen och hela 12 sponsorer deltog.

4. Växa Sverige på kunskapsmessa på Lövsåsa gård.

Växa Sverige gratulerar!

1. Bröderna Ronnie och Robin Granberg i Hjoggböleliden utanför Skellefteå fick en välförtjänt 11 000 kg ECM tårta.

2. 11-tonstårta till Annelie och Torbjörn Berg på Strandskogen, Öland.

3. Vi gratulerar Västerskog till ett resultat på 12 309 kg ECM.

4. Karolina Westlund i Hov utanför Sundsvall gratuleras till att ha passerat 13 000 kg ECM. Karolina Westlund och Anders Sundqvist (sittande), Barbro Westlund, Jenny Sjöström och Hans Westlund. Besättningen jobbar aktivt för att höja kornas medelålder och livstidsproduktion. För att lyckas

med detta krävs att djurskötarna har bra djuröga och att man lägger mycket tid på att ta hand om djuren.

5. Heidi och Erik Niklasson i Hemse.

6. Grattis till försäljningen av en fin tjurkalv till VikingGenetics! Mamman är bedömd i sin första laktation med Kropp 83, Ben 78, Juvet 82, Helhet 81 och kalven förväntas själv nedärva döttrar med god produktion och stark ben- och juverexteriör. VR Unicus har ett NTM på fina +29. Uppfödare till VR Unicus är Sterner och Thomas Hansson i Kyrkoryk i Tanumshede.

Framtidens managementverktyg

I början av januari 2019 lanserades MinGård® framtidens managementverktyg för Sveriges mjölk- och köttföretagare. Under året har verktyget successivt utvecklats med nya funktioner.

Årets Mjölkbonde 2019

Ulf och Kristina Winblad.

På Växadagarna i Jönköping utsågs Womtorps lantbruk till Årets Mjölkbonde 2019. Totalt deltog cirka 800 engagerade mötesdeltagare på Växadagarna i Umeå och Jönköping.

Kötttriksdagen 2019

Kristina Remgård visar managementverktyget MinGård®.

Många inspirerande och givande kundmöten med köttföretagare från i stort sett hela landet på Kötttriksdagen i Borlänge.

Innehåll

Växa Sveriges roll och framtid	4
Förvaltningsberättelse	6
Flerårsöversikt	8
Resultaträkning	9
Balansräkning	10
Kassaflödesanalyser	13

Noter	14
Revisionsberättelse	21
Lagstadgad hållbarhetsrapport enligt ÅRL ...	24-38
Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten	39

Marita Wolf, ordförande

Växa Sveriges roll och framtid...

Det medlemsägda företaget, Växa Sverige har ett annat och mer omfattande uppdrag i Lantbrukssverige än för tio år sedan, när företaget bildades. Med vår strategi 2023 är målet framåt tydligt: Att bli det ledande kunskapsföretaget som utvecklar en ökande, lönsam mjölk- och köttproduktion och vara motorn i det svenska lantbruket. Strategins sex ledstjärnor kan nås genom både tidigare, årets och kommande resursbyggande, god ekonomi och fortsatt digital utveckling.

Medlemmarnas och Växa Sveriges ekonomiska intressen går hand i hand. Därför ser många av lantbrukarna idag Växa Sverige som förstahandsvalet och flera ska det bli. Föregående års extrema torka bidrog till att många upptäckte Växa Sveriges rådgivning med fortsättning i 2019. Årets ekonomiska resultat är exceptionellt, i positiv bemärkelse. Vi når vinstmarginalmålet med råge och alla har bidragit till detta.

Nya digitala Växa Sverige

Redan på 60-talet insåg framsynta lantbrukare vikten av att samla djurdata nationellt och ny teknik gjorde det möjligt. Målet då som nu var att effektivisera produktionen och öka lönsamheten i lantbruksföretagen. Med kodatabasen som datakälla kunde vi i 2019 presentera det allra senaste digitala verktyget, MinGård®, som både mjölk- och köttföretagare har tillgång till. Året avslutades med det historiska beslutet att starta moderniseringen av hela databasen, något som bara skett vid ett par tillfällen tidigare i kodatabasens historia.

Starka lantbrukare bidrar till ett starkt fullmäktige

Den moderna kooperativa vi-känslan är viktig för Växa Sverige. Det starka engagemanget och känslan av delaktighet genomsyrar vårt fullmäktige som idag också är jämställt. Alla dessa delar

är positiva och bidrar till vårt resultat. Förutom processen med nya strategin, har fullmäktige under året arbetat fram något helt nytt, en egen Medlemsvilja. Detta blir verktyget för att ännu bättre kunna följa upp det vi brukar kalla medlemsnyttan.

”Lantbrukarens röst” som en del i att öka lantbruksföretagens konkurrenskraft är en ny del i strategin. Vi har definierat ett antal områden som framåt, med Växa Sveriges stora kunskapsbas, ska framföras. Lantbrukaren ska höras ännu mera och Växa Sverige ska jämsides med LRF vara den rösten.

Ett starkt Växa Sverige

För oss lantbrukare är hållbarhet väl beprövat och i det närmaste självklart eftersom det är så tätt förknippat med lönsamhet. Kanske just därför ligger vi också i framkant med en redan mycket resurseffektiv mjölk- och köttproduktion. Friska djur, som tack vare framgångsrik avel och ett mycket långsiktigt förebyggande arbete med djurhälsa, också producerar mycket bra. Denna linje behöver vi hålla fast vid. Växa Sverige kan med sin expertkompetens inom framför allt foder och avel, och framåt med nya kunskapsområden, bibehålla Sveriges starka ställning och fortsatt ha mästarklass. Med årets resultat och de satsningar som inletts under 2019 kan vi tillsammans starta resan mot en ökande lönsam och hållbar lantbruksproduktion.

Det nya ledande kunskapsföretaget, Växa Sverige finns det all anledning att känna stolthet inför.

Ett fortsatt starkt Växa Sverige kan satsa vidare.

...i det Nya Normala

Dorit Greve, VD

Hållbarhet

Djurvälfärd i världsklass

Mjolk-/nötköts-
producenternas
första val

I slutet av torkåret 2018 fick jag frågan "När kan vi återgå till vår vanliga rutin?". Mitt svar blev att den möjligheten inte finns – verkligheten har förändrats och den nya rutinen kommer att bli det Nya Normala.

Vår Nya Normala lantbruksvärld blir allt mer digital. För Växa Sverige är det därmed viktigt att fokusera på digitala lösningar till våra kunder och vi började Växa Sverige-året med lansering av MinGård®, som har blivit ett populärt och av användarna berömt management-verktyg. MinGård® har under året vidareutvecklats med många finesser och står nu inför lansering av en köttmodul. På en nyårsmottagning i Danmark konstaterade den f d näringsminister att de digitala och innovativa verksamheterna uppnår den bästa intjäningen. Vi jobbar med det i Växa Sverige. Nytt och digitalt är i år:

- MinGård® • Klövhälsa på nätet
- Cowconnect • Online Byggträff
- Instruktionsfilmer • Juverportalen

Hållbarhet och klimat med inriktning på lantbruksproduktionen

Aldrig har vår bransch blivit så mycket omtalad som under det senaste året. Hållbarhet och klimat ger fokus på livsmedelproduktionen med ett önskemål om att lantbruket ska lösa alla klimatutmaningar. Under året har vi använt mycket tid till rådgivning runt följd effekter av förra årets torka – och i östra Sverige har de även under 2019 haft samma utmaning. Vädret uppträder alltmer extremt med torka- och regnperioder. I branschen måste vi identifiera framtida smarta lösningar så att lantbrukarna får förbättrade möjligheter att hantera klimatförändringar. Som tur är har forskningen nu uppmärksammat detta. Vi saknar ännu tillräckligt med fakta och forskning om vi ska kunna leverera på förväntningarna.

Fokus på konkurrenskraft och hållbarhet

I Växa Sveriges nya strategi 2023 är två av våra ledstjärnor Konkurrenskraft och Hållbarhet. Växa Sveriges vision är att leda utvecklingen mot en hållbar livsmedelproduktion, där hållbarhet beskrivas som hållbart för djur, människor, miljö och ekonomi. Hållbarhet kan inte stå ensamt – det måste följs av konkurrenskraft och lönsamhet. Lönsamhet är kärnan i Växa Sveriges affärsidé – allt i Växa Sverige rör sig om att stödja lantbrukarna i detta - varje dag. Alla våra tjänster har detta som mål och alla våra medarbetare arbetar för detta.

Med ambitionen att bli drömarbetsgivaren

Internt i Växa Sverige är ambitionen att bli drömarbetsgivaren – vilket innebär ännu större fokus på kompetensförsörjning och kompetensutveckling och ett ledarskap som driver engagemang inom framtidens Växa Sverige. Också här jämför vi med nya visionen om hållbarhet – det måste bli bra för människorna, miljön och ekonomin i Växa Sverige. Vi har därför under året indelat Växa Sverige i tre nya regioner med syftet att uppnå mer helhetsfokus riktat till kunden och större stöd till medarbetaren. Dessutom har vi förändrat vårt tillvägagångssätt med följande effekt: flera digitala möten och flera digitala arbetssätt som i sin tur leder till mindre resursförbrukning av både tid och fossila bränslen.

I det Nya Normala har vi dock inte glömt bort den direkta kontakten med lantbrukaren – att vi är attraktiva för alla som finns i Växa Sverige och attraktiva för branschen. Det bästa vi vet inom Växa Sverige är att träffa våra kunder på gårdsbesök, gårdsträffar, kurser och mässor runt i hela Sverige. Ett sådant givande år lägger vi nu inom Växa Sverige bakom oss: 2019 innehöll massor av givande upplevelser med våra kunder. Vi ser nu fram emot ett lika givande kommande år.

Förvaltningsberättelse 2019

Med säte i Jönköpings län, Jönköpings kommun. Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Allmänt om verksamheten

Växa Sverige säljer servicetjänster och produkter till Sveriges lantbruksföretag främst inom mjölk- och köttproduktion. Avelstjänster och dosförsäljning, rådgivning inom produktion, djurhälsa och företagande, Kokontroll® samt avbrytarverksamhet utgör det huvudsakliga utbudet.

Växa Sverige är officiell huvudman som avelsorganisation samt stambok- och registerförande förening. Växa Sverige har hälsokontroll för mjölkkor i BVD-programmet och Smittsäkrad besättning.

Medlemsorganisationen

Antal medlemmar uppgick vid årets slut till 6 259 vilket är en minskning med endast 1,9 %. Föreningen hade vid räkenskapsårets utgång en skuld för uppsagda insatser till 288 medlemmar med sammanlagt 1 732 tkr vilket kommer att utbetalas under 2020. Under mars månad arrangerade Växa Sverige 32 kretsmöten med ett ökat antal mötesdeltagare (+107 personer). Medlemsaktiviteter för Växa Sveriges medlemmar arrangeras runt om i landet och är mycket uppskattade, dessa kombineras ofta med ett intressant gårdsbesök.

Styrelse

Styrelsen utgjordes efter valen vid årsstämman 2019 av åtta förtroendevalda och två personalrepresentanter. Styrelsen har haft 15 protokollförda möten under 2019. Årsstämman 2019 förlades till Stockholm med sedvanliga stämmoförhandlingar och under stämman behandlades fem inkomna motioner. Stämman antog en Medlemsvilja utarbetad av fullmäktige som innehåller en utpekad inriktning, lönsamhets- och risknivå samt en beskriven kollektiv medlemsnytta. Styrelsen har under våren 2019 beslutat en strategi fram till 2023. Växa Sverige har varit representerade i VikingGenetics och NAVs styrelse.

Verksamheten 2019

Antalet mjölkgårdar och invägningen av mjölk i Sverige har fortsatt att minska under 2019 – en effekt av de försämrade villkoren efter torkan. Mjölkinvägningen minskade med 2 % och antalet mjölkgårdar med 6 % i jämförelse med föregående år. Antalet dikogårdar har minskat med 1,5% under samma period (*Jordbruksverkets statistik*).

Denna utveckling är bas för Växa Sveriges affärer och mot den bakgrunden är det glädjande att se en positiv tillväxt i avkastningen på 271 kg ECM till 10 417 kg ECM inom Växa Sveriges Kokontroll®. Minskning i antal anslutna gårdar är endast 164 gårdar till 2 263 gårdar (inklusive Skånesemin och Rådgivarna i Sjuhärad) vid årets slut. Anslutna till KAP har ökat till 758 gårdar jämfört med 745 föregående år (*Husdjursstatistik*).

Året har präglats av många olika aktiviteter med stor efterfrågan på produktionsrådgivning. Det av Jordbruksverket subventionerade torkstödet, som inleddes under 2018, förlängdes till och med juni 2019. Växa Sverige tilldelades då ytterligare 2 mkr efter Jordbruksverkets omfördelning av befintliga medel. Totalt innebar torkstödet ett ekonomiskt direktstöd till medlemmarna på 4,7 mkr under 2018 och 2019 genom Växas Sveriges försorg.

Effekten av ständigt mer digitaliserat arbetssätt, både internt och externt, har fått önskad effekt med mer tid till kundaffären i alla avdelningar. Det effektiva arbetssättet har bidragit till det starka årsresultatet.

Rörelseresultat är 16 241 tkr och styrelsen har beslutat att lämna återbäring med 8 100 tkr. Årsresultatet är 9 028 tkr och innefattar samtliga kostnader för utvecklingen av managementsystemet MinGård®. I jämförelse med föregående år ses en ökad nettoomsättning med 26,9 mkr. Försäljningen av fastigheten Barkestorp ger positiv resultatpåverkan med 4,5 mkr som redovisas i detta bokslut under övriga rörelseintäkter.

Under året har Växa Sverige tagit fram ny strategi där en av ledstjärnorna är "Det Ledande Kunskapsföretaget". Under året har det därför gjorts en organisationsförändring med ny områdesindelning där man gått från sex till tre områden med syfte att uppnå en mer närvarande, effektiv och framtidsinriktad ledningsstruktur. Det innebär färre mellanchefer, tydligare ansvarsfördelning samt en satsning på bygg och växtodling.

Personal

Under hela året har det varit extra stort fokus på kundaffären och under hösten även på den nya organisationen. Som följd av det tuffa läget 2018 har både kompetensutveckling och årets personaldagar hållits på en reducerad nivå. I nya strategin sätts större fokus på kompetensförsörjning och utveckling som en del av att utveckla och stärka statusen som det ledande kunskapsföretaget inom lantbruksbranschen. Under hösten har Växa Sverige beslutat att satsa på hållbarhet som ett framtida rådgivnings- och kompetensområde och rekryterar nu rådgivare till detta. Växa Sverige har även under året utbildat 10 husdjurstekniker som påbörjar sina anställningar under 2020.

Antalet anställda var vid årets utgång 498 personer inklusive deltids- och timanställda. Omräknat till heltidstjänster motsvarar det 318 heltidstjänster, vilket ska jämföras med 325 heltidstjänster 2018.

Utveckling och IT

Växa Sveriges har satsat stort på digital utveckling. I januari lanserades framtidens managementverktyg MinGård® som samlar all data från gården och där ett flertal rapporter kan tas ut. MinGård® fungerar både i mobiltelefon, surfplatta och på dator. Automatiskt datautbyte med ett

flertal gårdsprogram är klart och MinGård® kommer att lansera en köttmodul under 2020. Framtagning av nytt modernt foderprogram online har påbörjats och kommer att lanseras hösten 2020. I slutet av 2019 har styrelsebeslut tagits på att påbörja en modernisering av hela IT-infrastrukturen och IT-databasen vilket är en förutsättning för fortsatt digital utveckling på gård. I samma syfte har Växa Sverige gått med i utvecklingsprojektet Lantbrukets Dataplattform.

Verktöget Signaler Djurvelfärd, där hälsoläget kan följas, har laddats ner 15 888 gånger av 2 488 besättningar. Under året lanserades det nordiska samarbetsprojektet Nordic Claw App, ett digitalt verktyg för klövhälsoregistreringar i fält. Systemet för övervakning av smittsamma sjukdomar via slakterier och tankmjölk har moderniserats. Antal anslutna till Smittsäkrad Besättning är 2 872 varav 1 836 är djurhållare med mjölkproduktion.

Fodervärderingssystemet IndividRam har utvecklats så att man nu kan få uppskattade klimatavtryck från beräknad foderstat. Inom avel pågår arbetet med att implementera nya avelsvärden för fodereffektivitet.

Samarbeten

Växa Sverige samarbetar inom området avel och fält med Viking Danmark för inspiration och vidareutbildning av personal samt med webshopen Växshop och managementverktyget Simherd. Vidare är föreningen delägare i NorFor och har avtal med Foder och Spannmål om användning av NorFor-systemet. Syftet är att alla i Sverige går samman om det nordiska fodervärderings-systemet Norfor. Ett samarbete finns också med finländska FABA och Proagria för att samordna utvecklingen av nya verktyg inom djurhälso- och fruktsamhetsområdet.

Växa Sverige har ett leveransavtal med Svensk Mjölk, som omfattar utveckling och kompetensförsörjning i syfte att höja mjölkinvägningen och säkerställa fortsatt livsmed-

elproduktion i Sverige. Leveransavtalet löper fram till april 2021. Leveransavtalet med Husdjursföreningarna Skånesemin och Rådgivarna i Sjuhärad har förlängts till våren 2020. Därefter levererar Växa Sverige ett begränsat utbud av kunskapssupport, vissa IT-verktyg och tillgång till kodatabasen. Med LRF finns även ett avtal om leverans av expertstöd.

Lagstadgad hållbarhetsrapport i enlighet med årsredovisningslagen

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Växa ekonomisk förening valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som årsredovisningen. Hållbarhetsrapporten återfinns på sidorna 24-38 i detta tryckta dokument.

Framtid

Växa Sverige har med sin nya strategi 2023 lagt en tydlig linje för framtiden med en ambitiös förväntning på verksamhetens bidrag till den framtida livsmedelproduktionen i Sverige vilken framgår i vision 2023:

”Det innovativa kunskapsföretaget som leder utvecklingen mot en hållbar livsmedelproduktion” - Hållbart för djur, människor, miljö och ekonomi.

Växa Sverige ska bidra till det genom att: Bygga på förtroende och nära relationer, driva och skapa affärer samt fokusera på resultat och ständig utveckling.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Den största risken i verksamheten är den fortsatt negativa trenden i mjölkinvägning och minskning av antal gårdar. Det leder till ett minskat kundunderlag vilket baseras på obalans i den enskilda företagarens lönsamhet samtidigt som behoven av nya digitala lösningar ökar. För att kunna fortsätta leverera efterfrågade verktyg krävs ett stabilt kundunderlag varför behoven av samarbete med andra organisationer ökar.

431,1 Mkr

2018	400,3 Mkr
2017	404,7 Mkr
2016	391,4 Mkr
2015	408,1 Mkr

Flerårsöversikt

	2019	2018	2017	2016	2015
Resultaträkning					
Rörelsens intäkter	431 149 791	400 375 070	404 784 519	391 484 138	408 126 640
Rörelseresultat	16 241 205	-1 336 717	2 204 163	2 527 970	4 845 691
Resultat efter finansnetto	17 548 383	195 494	3 531 240	3 174 961	5 671 998
Balansräkning					
Balansomslutning	321 775 576	307 170 078	309 140 312	291 275 250	298 499 518
Medlemsinsatser	49 889 234	49 983 381	50 185 911	50 465 507	51 776 480
Likviditet 1)	187,9%	183,8%	184,2%	231,5%	217,0%
Soliditet 2)	70,3%	70,7%	70,3%	73,5%	71,1%
Övriga uppgifter					
Antal medlemmar	6 259	6 378	6 659	7 032	7 564
Antal anställda 3)	318	325	330	332	352
Nötsemin antal djur	254 137	253 352	263 806	271 755	284 567
Kokontroll®, antal kor 4)	191 323	199 054	207 379	213 549	231 032
Dosförsäljning , antal doser	366 281	378 709	397 086	423 924	452 762

- 1) Omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder.
- 2) Eget kapital i procent av balansomslutningen.
- 3) Medelantalet anställda är beräknat efter 1985 tim/anställd.
- 4) Källa: Växa Sverige veckostatistik för Kokontroll® v.52
exklusive Skånesemin och Rådgivarna i Sjuhärad.

Resultatdisposition

Förslag till disposition av föreningens vinst

Till föreningsstämmans förfogande står

balanserad vinst	152 022 785
årets vinst	9 027 700
	161 050 485
Styrelsen föreslår att	
i ny räkning överföres	161 050 485
	161 050 485

Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

2018	-1,3 Mkr
2017	2,2 Mkr
2016	2,5 Mkr
2015	4,8 Mkr

+16,2 Mkr

Resultaträkning

	Not	2019-01-01 2019-12-31	2018-01-01 2018-12-31
Rörelsens intäkter m.m.			
Nettoomsättning	2	426 167 837	399 230 827
Övriga rörelseintäkter	3	4 981 954	1 144 243
		<u>431 149 791</u>	<u>400 375 070</u>
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-97 362 462	-93 015 751
Övriga externa kostnader	4, 5	-91 447 186	-84 351 749
Personalkostnader	6	-224 431 755	-222 594 805
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-1 667 183	-1 749 482
		<u>-414 908 586</u>	<u>-401 711 787</u>
Rörelseresultat		16 241 205	-1 336 717
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	7	745 306	1 383 745
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		618 706	392 577
Räntekostnader och liknande resultatposter		-56 834	-244 111
		<u>1 307 178</u>	<u>1 532 211</u>
Resultat efter finansiella poster		17 548 383	195 494
Bokslutsdispositioner			
Återbäring		-8 100 000	0
		<u>-8 100 000</u>	<u>0</u>
Resultat före skatt		9 448 383	195 494
Skatt på årets resultat	8	-420 683	0
Årets resultat		<u>9 027 700</u>	<u>195 494</u>

187,9%

2018	183,8%
2017	184,2%
2016	231,5%
2015	217,0%

Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2019-12-31	2018-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	9	48 879	267 522
Inventarier	10	4 510 070	5 211 302
		4 558 949	5 478 824
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intresseföretag	11	106 493 411	106 493 411
Andra långfristiga värdepappersinnehav	12	31 226 990	30 011 235
		137 720 401	136 504 646
Summa anläggningstillgångar		142 279 350	141 983 470
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Handelsvaror		2 011 633	2 385 850
		2 011 633	2 385 850
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		97 065 995	89 847 886
Övriga fordringar		1 518 748	1 168 222
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	10 441 696	14 183 862
		109 026 439	105 199 970
Kassa och bank			
Kassa och bank		68 458 154	57 600 788
Summa kassa och bank		68 458 154	57 600 788
Summa omsättningstillgångar		179 496 226	165 186 608
SUMMA TILLGÅNGAR		321 775 576	307 170 078

2018	70,7%
2017	70,3%
2016	73,5%
2015	71,1%

70,3%

Balansräkning

EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Insatskapital		49 889 234	49 983 381
Reservfond		15 299 310	15 299 310
		65 188 544	65 282 691
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		152 022 785	151 827 291
Årets resultat		9 027 700	195 494
	16	161 050 485	152 022 785
Summa eget kapital		226 239 029	217 305 476
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		23 517 695	31 137 075
Aktuell skatteskuld		477 152	114 482
Övriga skulder		16 915 429	17 478 686
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	54 626 271	41 134 359
Summa kortfristiga skulder		95 536 547	89 864 602
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		321 775 576	307 170 078

366 281

2018	378 709
2017	397 086
2016	423 924
2015	452 762

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

	Medlems- insatser	Insats- emission	Reserv- fond	Fritt eget kapital	Summa
Belopp vid årets ingång	49 575 311	408 070	15 299 310	152 022 785	217 305 476
Inbetalda insatser	1 528 523	0	0	0	1 528 523
Utbetalda insatser	-1 599 770	-22 900	0	0	-1 622 670
Årets vinst	0	0	0	9 027 700	9 027 700
Belopp vid årets utgång	49 504 064	385 170	15 299 310	161 050 485	226 239 029

2018	50,0 Mkr
2017	50,1 Mkr
2016	50,4 Mkr
2015	51,7 Mkr

49,9 Mkr

Kassaflödesanalys

	Not	2019-12-31	2018-12-31
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		16 241 205	-1 336 717
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	15	-2 650 654	1 580 782
Erhållen ränta m.m.		618 706	392 577
Erlagd ränta		-56 834	-244 111
Utdelning och ränta på värdepapper		1 002 741	1 559 946
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		15 155 164	1 952 477
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital			
Minskning(+)/ökning(-) av varulager		374 217	-155 455
Minskning(+)/ökning(-) av rörelsefordringar		-3 826 469	-897 313
Minskning(-)/ökning(+) av kortfristiga skulder		-2 848 738	-1 963 199
Kassaflöde från den löpande verksamheten		8 854 174	-1 063 490
Investeringsverksamheten			
Förvärv av inventarier	10	-958 353	-839 745
Försäljning av fastighet		4 489 555	168 700
Försäljning av inventarier		800	0
Inköp av långfristiga värdepapper	12	-7 517 021	-5 755 250
Försäljning av långfristiga värdepapper		6 082 358	2 644 688
Kassaflöde från investeringsverksamheten		2 097 339	-3 781 607
Finansieringsverksamheten			
Utbetalda insatser		-1 622 670	-2 227 295
Inbetalda insatser		1 528 523	2 024 765
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-94 147	-202 530
Förändring av likvida medel		10 857 366	-5 047 627
Likvida medel vid årets början		57 600 788	62 648 414
Likvida medel vid årets slut		68 458 154	57 600 788

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 (K3).

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar, avsättningar och skulder

Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Intäktsredovisning

Inkomsten redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Företaget redovisar därför inkomsten till nominellt värde (fakturabelopp) om ersättningen erhålls i likvida medel direkt vid leverans. Avdrag görs för lämnade rabatter. Om det uppstår osäkerhet vad avser möjligheten att erhålla betalning för belopp som redan redovisats som intäkt, redovisas det belopp som inte längre är sannolikt som en kostnad istället för som en justering av det intäktsbelopp som ursprungligen redovisats.

Försäljning av varor redovisas när företaget till köparen har överfört de väsentliga risker och förmåner som är förknippade med ägandet, normalt när kunden har varorna i sin besittning. För abonnemangs och serviceintäkter fördelas intäkten jämnt över perioden. Intäkter från konsulttjänster intäktsredovisas när tjänsterna tillhandahålls.

Hyresintäkter från uthyrning av företagets lokaler redovisas linjärt över hyresperioden.

Intresseföretag

Innehav i intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning. Verkligt värde bedöms för andelar i intresseföretag till högst substansvärdet som även påverkas av kursförändringar i EUR. Värdeförändringen redovisas i resultaträkningen under posten Resultat från intresseföretag.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Tillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod förutom mark som inte skrivs av. Nyttjandeperioden omprövas per varje balansdag. Materiella anläggningstillgångar tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring. När materiella anläggningstillgångar avyttras bestäms ett realisationsresultat som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna Övriga rörelseintäkter eller Övriga rörelsekostnader. Följande nyttjandeperioder tillämpas:

	Antal år
Byggnader	20-25
Markanläggningar	20
Inventarier	3-10

Finansiella instrument

Finansiella placeringar som är avsedda att stadigvarande innehas i verksamheten klassificeras som anläggningstillgångar. De redovisas till anskaffningsvärde efter eventuella nedskrivningar till verkligt värde. För övriga värdepapper bestäms verkligt värde till marknadsvärdet om sådant finns. Värdeförändringen redovisas i resultaträkningen under posten Resultat från övriga värdepapper och fordringar.

Andelar i börsnoterade företag redovisas till anskaffningsvärde och räntebärande placeringar till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde utgörs av det finansiella instrumentets förväntade kassaflöden diskonterade med den effektivränta som beräknas vid anskaffningstillfället.

Portföljvärderingsprincipen har tillämpats och andelar i börsnoterade företag och räntebärande placeringar ses som en värdepappersportfölj.

Leasing

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, vilket innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

2018	10 146 kg ECM
2017	10 175 kg ECM
2016	10 122 kg ECM
2015	9 903 kg ECM

10 417 kg ECM

Noter

Varulager

Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet, beräknat enligt först-in-först-ut, och nettoförsäljningsvärde. Nettoförsäljningsvärdet har beräknats till försäljningsvärdet efter avdrag för beräknad försäljningskostnad, varmed hänsyn har tagits till inkurans.

Inkomstskatt

Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats.

Aktuell skatt värderas till det sannolika beloppet enligt de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen.

Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser. Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader. En temporär skillnad finns när det redovisade värdet på en tillgång eller skuld skiljer sig från det skattemässiga värdet.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den omfattning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot framtida skattemässiga överskott.

Ersättningar till anställda

Pensioner

Föreningen har avgiftsbestämd pensionsplan vilket innebär att föreningen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Föreningen har därefter inga rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter relaterat till den anställdes intjänade pensioner. Avgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs löpande.

Föreningen tillämpar inga bonusavtal.

Offentliga bidrag

Offentligt bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som företaget fått eller kommer att få, dessa ingår i nettoomsättningen.

Offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestation, så kallade ovillkorade bidrag, intäktsförs när villkoren för att få bidraget uppfyllts, det vill säga oftast i samband med att bidrag erhålls. Offentliga bidrag som är förenade med krav på framtida prestation, så kallade villkorade bidrag, skuldförs när bidraget erhålls och intäktsförs därefter när prestationen utförs.

Uppskattningar och bedömningar

Följande uppskattningar och bedömningar har betydande effekt på redovisade belopp på balansdagen.

Kundfordringar värderas till det kassaflöde som förväntas inflyta till föreningen. Därmed görs en detaljerad och objektiv genomgång av alla utestående belopp på balansdagen.

Värdet på andelar i intresseföretaget Viking Genetics är en bedömning baserad på ägd andel av substansvärde, EUR-kurs och framtidsutsikter. Den bedömning som görs av framtiden har betydande effekt på de redovisade beloppen i årsredovisningen.

2018	325
2017	330
2016	332
2015	352

Noter

UPPLYSNINGAR TILL ENSKILDA POSTER

Not 2 Nettoomsättning

	2019	2018
Rörelsens omsättning uppdelad på avdelning		
Rådgivning och Företagande	54 400 451	50 340 396
Djurhälsa	21 271 750	19 145 199
Kokontrollen®	58 825 237	57 401 822
Avel	91 410 541	87 422 440
Fält	99 567 244	92 350 515
Avbytarservice	32 823 408	32 275 508
Kunskap och Utveckling	46 310 494	42 839 892
Medlem, IT, Kommunika- tion, Gemensamt	21 558 712	17 455 055
	426 167 837	399 230 827

Offentliga bidrag uppgår till 16 545 209 kr (14 455 023 kr) huvudsakligen från Statens jordbruksverk.

Not 3 Övriga rörelseintäkter

	2019	2018
Övriga rörelseintäkter uppdelade på intäktsslag		
Hysesintäkter	207 793	221 817
Vinst vid avyttring av an- läggningsstillgångar	4 490 355	168 700
Erhållna skadestånd	0	1 248
Vidarefakturerade intäkter	0	581 582
Övriga rörelseintäkter	283 806	170 896
	4 981 954	1 144 243

Not 4 Hyresavtal

	2019	2018
Under året har föreningens hyror uppgått till	9 022 826	8 261 541
Framtida hyror för icke uppsägningsbara hyresavtal, för- faller till betalning		
Inom 1 år	6 224 597	7 181 873
Mellan 2 till 5 år	5 144 344	6 250 865
	11 368 941	13 432 738

Not 5 Leasingavtal - Operationell leasing

	2019	2018
Under året har föreningens leasingavgifter uppgått till	6 484 540	5 488 631
Framtida minimileasingavgifter för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning:		
Inom 1 år	5 357 484	5 283 752
Mellan 2 till 5 år	1 771 953	3 522 616
	7 129 437	8 806 368

Samtliga leasingavtal som hänför sig till bilar har en löptid på tre år från leasingperiodens början.

Not 6 Löner och andra ersättningar

	2019	2018
Medelantal anställda		
Medelantalet anställda bygger på av föreningen betalda timmar relaterade till en normal arbetstid.		
Medelantal anställda har varit	318	325
varav kvinnor	221	224
varav män	97	101

Löner, ersättningar m.m.

Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp:

Styrelsen och VD:		
Löner och ersättningar	2 667 974	2 786 585
Pensionskostnader	435 274	424 912
	3 103 248	3 211 497
Övriga anställda:		
Löner och ersättningar	145 561 978	143 153 402
Pensionskostnader	13 664 398	13 895 347
	159 226 376	157 048 749
Sociala kostnader	50 364 048	50 060 214
Summa styrelse och övriga	212 693 672	210 320 460

2018	6 378
2017	6 659
2016	7 032
2015	7 564

6 259

Noter

	2019	2018
Könsfördelning i styrelse och företagsledning		
Antal styrelseledamöter	10	10
varav kvinnor	4	4
Antal i företagsledning	10	11
varav kvinnor	7	8

Verkställande direktör

Verkställande direktör har en uppsägningstid om tre (3) månader gentemot föreningen. Sägs anställningen upp skall föreningen iaktta en uppsägningstid om tolv (12) månader. Ersättningen per månad till den anställde under uppsägningstiden skall vara 1/12 del av den totalt avtalade ersättningen. Anställningsavtalet innehåller en konkurrensklausul.

Not 7 Resultat från övriga värdepapper och fordringar

	2019	2018
Utdelning	281 476	292 546
Räntor	658 638	503 803
Realisationsresultat försäljning värdepapper	-194 808	587 396
	745 306	1 383 745

Not 8 Skatt på årets resultat

	2019	2018
Aktuell skatt	-420 683	0
	-420 683	0

Avstämning av effektiv skatt

Resultat före skatt	9 448 383	195 494
Skattekostnad 21,40% (22,00%)	-2 021 954	-43 009
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	-126 872	-287 420
Skattemässiga justeringar	960 766	-986 975
Underskottsavdrag som nyttjas i år	767 377	1 317 404
Summa	-420 683	0

Not 9 Byggnader och mark

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 464 812	3 464 812
Försäljningar/utrangeringar	-2 837 310	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	627 502	3 464 812
Ingående avskrivningar	-3 197 290	-3 173 168
Försäljningar/utrangeringar	2 626 264	0
Årets avskrivningar	-7 597	-24 122
Utgående ackumulerade avskrivningar	-578 623	-3 197 290
Utgående redovisat värde	48 879	267 522
Redovisat värde byggnader	0	86 914
Redovisat värde markanläggningar	11 625	39 336
Redovisat värde mark	37 254	141 272
	48 879	267 522

Not 10 Inventarier

	2019-12-31	2018-12-31
Ingående anskaffningsvärde	24 226 266	24 071 438
Inköp	958 353	839 745
Försäljningar/utrangeringar	-171 072	-684 917
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	25 013 547	24 226 266
Ingående avskrivningar	-19 014 964	-17 974 521
Försäljningar/utrangeringar	171 072	684 917
Årets avskrivningar	-1 659 585	-1 725 360
Utgående ackumulerade avskrivningar	-20 503 477	-19 014 964
Utgående redovisat värde	4 510 070	5 211 302

77%

2018	75%
2017	73%
2016	71%
2015	68%

Noter

Not 11 Andelar i intresseföretag

			2019-12-31	2018-12-31
			Redovisat värde	Redovisat värde
Viking Genetics FMBA	Säte	Kapitalandel		
Organisationsnummer	Århus	25%		
31474574			106 493 411	106 493 411
			106 493 411	106 493 411
Ingående anskaffningsvärde			125 993 411	125 993 411
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden			125 993 411	125 993 411
Ingående nedskrivningar			-19 500 000	-19 500 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar			-19 500 000	-19 500 000
Utgående redovisat värde			106 493 411	106 493 411

Viking Genetics FMBA 2018-12-31 Resultat -3 198 000 EUR Eget kapital 43 953 000 EUR

Not 12 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2019-12-31	2018-12-31			
Värdepapper			Ingående anskaffningsvärde	30 111 235	27 176 873
KB Arvensis	100 000	100 000	Inköp	7 517 021	5 755 250
Lantbrukarnas Riksförbund	10 000	10 000	Försäljningar	-6 082 358	-2 644 688
Svensk Kooperation	500	500	Justerat värde ränteplace- ringar	-218 908	-176 200
Räntebärande placeringar	25 246 835	23 959 611	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	31 326 990	30 111 235
Andelar i börsnoterade företag	5 969 655	6 041 124	Ingående nedskrivningar	-100 000	-100 000
31 326 990	30 111 235		Utgående ackumulerade nedskrivningar	-100 000	-100 000
På balansdagen uppgår marknadsvärdet för räntebärande placeringar och andelar i börsnoterade företag till 32 884 895 kronor.			Utgående redovisat värde	31 226 990	30 011 235

2018	25%
2017	27%
2016	29%
2015	32%

23%

Noter

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2019-12-31	2018-12-31
Förutbetalda hyror	1 856 723	1 431 838
Förutbetalda leasing-kostnader	982 955	462 392
Övriga förutbetalda kostnader	2 777 163	3 228 877
Upplupna intäkter	4 824 855	9 060 755
	10 441 696	14 183 862

Not 14 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2019-12-31	2018-12-31
Förutbetalda intäkter SJV	1 166 347	3 397 580
Upplupna löner	5 534 700	5 521 349
Upplupna semesterlöner	12 607 141	11 484 530
Upplupna sociala avgifter	5 917 218	5 719 760
Förutbetalda intäkter prenumerationer och årsavgifter	12 637 180	11 877 964
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	8 663 685	3 133 176
Återbäring	8 100 000	0
	54 626 271	41 134 359

Not 15 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2019-12-31	2018-12-31
Avskrivningar	1 667 183	1 749 482
Vinst försäljning fastighet	-4 489 555	-168 700
Utrangering, försäljning av inventarier	171 718	0
	-2 650 654	1 580 782

Not 16 Resultatdisposition

Förslag till disposition av föreningens vinst

Till föreningsstämmans förfogande står	
balanserad vinst	152 022 785
årets vinst	9 027 700
	161 050 485
Styrelsen föreslår att i ny räkning överföres	161 050 485
	161 050 485

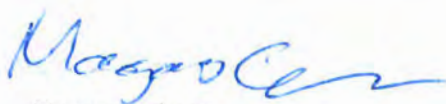
Underskrifter

Undertecknade försäkrar att årsredovisningen och hållbarhetsrapporten har upprättats i enlighet årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 (K3), respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av föreningens ställning och resultat, samt att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av föreningens verksamhet, ställning och resultat.

Stockholm 4 mars 2020

Marita Wolf

Magnus Carlman

Dorit Greve
Verkställande direktör

Per-Johan Svensson

Christina Winblad

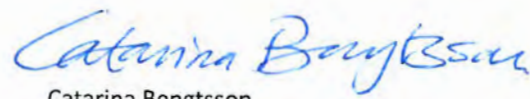
Johan Svantesson

Anders Ramström

Gustav Kämpe

Catarina Bengtsson

Torbjörn Lundborg

Annette Jonsson

Min revisionsberättelse har lämnats

5

mars 2020

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Hans Vestberg
Förtroendevald revisor

Caroline Sand
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Växa Sverige Ekonomisk Förening, org.nr 769621–2344

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Växa Sverige Ekonomisk Förening för år 2019. Föreningens årsredovisning ingår på sidorna 6-20 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information. Den andra informationen återfinns på sidorna 2-5, 24-38. Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informa-

tionen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen. Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Växa Sverige Ekonomisk Förening för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och bland annat vidta de åtgärder som

är nödvändiga för att föreningens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

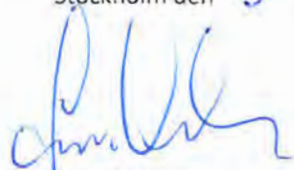
Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions-

sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionsmetod i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Stockholm den 5 mars 2020

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Caroline Sand
Förtroendevald revisor

Hans Vestberg
Förtroendevald revisor

Hållbarhetsrapport

Innehåll

Steg i arbetet för ökad hållbarhet	24
Arbetsprocess & Affärsmodell	25
Hållbart svenskt jordbruk	27
Djurhälsa & Djurvälstånd	30

Växa Sverige som arbetsgivare	34
Antikorrupktion & Affärsetik	36
Övriga miljöfrågor	37
Så här mäter vi	38

Fristående hållbarhetsredovisning

Denna hållbarhetsredovisning utgör Växa Sverige ekonomisk förenings (Org nr. 769621-2344) lagstadgade hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen. Årets hållbarhetsredovisning avser verksamhetsåret 2019.

Steg i arbetet för ökad hållbarhet för djur, människor, miljö och ekonomi

Styrelseordförande har ordet

Med Växa Sveriges strategi 2023 har vi nu axlat rollen såsom ledande nationellt kunskapsföretag med yttersta målsättning att stärka medlemmarnas konkurrenskraft. Vår långa tradition inom husdjursrörelsen, att effektivisera produktionen av mjölk och kött genom att optimera resurserna hos de enskilda lantbruksföretagen, är grunden för lönsamhet och hållbarhet.

Tack vare både eget arbete och fruktbara samarbeten med övriga nordiska länder inom avel, foder, IT-utveckling samt vår egen unika kodatabas ligger vi nu i främsta linjen i att möta omvärldens förväntningar om hållbara lantbruksföretag och hållbara livsmedel. Lantbruksföretagande och hållbarhet är nära nog synonymt, där mjölk- och köttproducenterna bidrar till att sluta kretsloppen i en biocirkulär ekonomi.

Marita Wolf

Växas och dess medlemmars vilja att öka sin egen och därmed landets totala produktion av mjölk och kött och samtidigt visa upp en djurhälsa i världsklass, går hand i hand med målet om att vara världens mest klimatsmarta produktion.

Lantbrukarna har redan idag en stor kunskap om vad hållbarhet innebär för dem, vilka krav samhället ställer på lantbruksföretagen och också om uppgiften att erbjuda lösningar för ett för människor hållbart liv i framtiden. Växa tar gärna rollen i att bidra till att stolta lantbrukare kan förmedla den goda bilden.

Vår vision i vår nya strategi 2023 slår fast vad vi långsiktigt siktar mot. "Växa Sveriges vill vara det innovativa kunskapsföretaget som leder utvecklingen mot en hållbar livsmedelsproduktion."

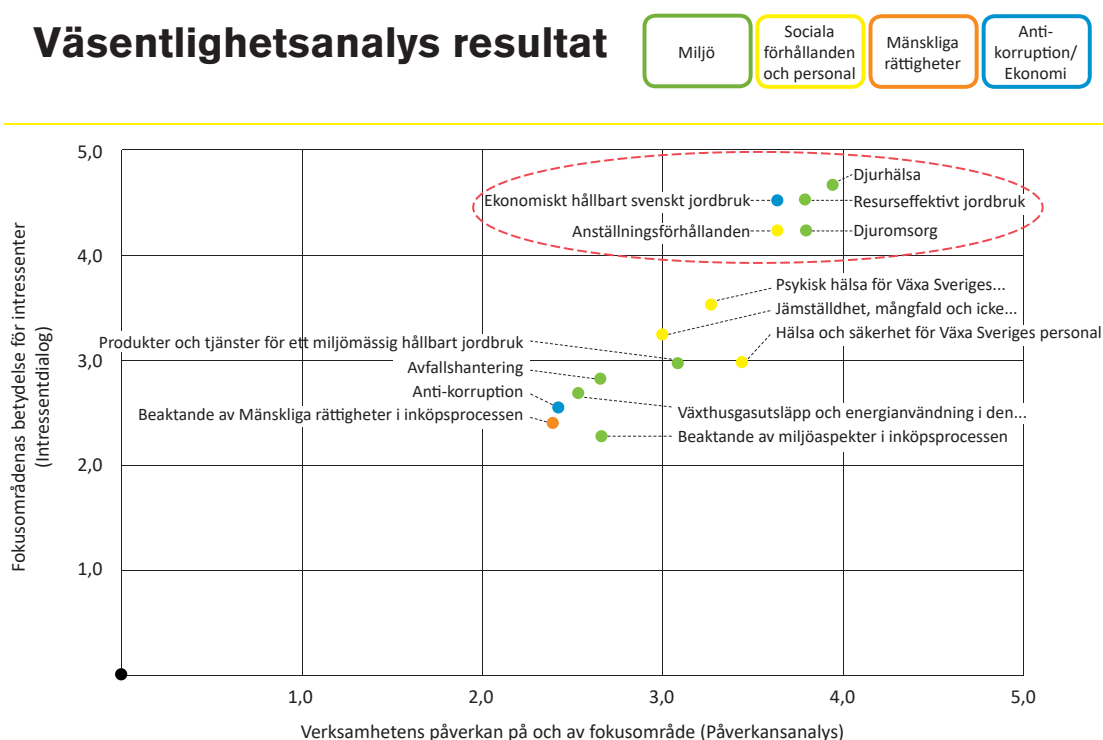
Arbetsprocess & Affärsmodell

För att lägga en bra grund för vårt hållbarhetsarbete gjorde vi under hösten 2017 en genomlysning av företaget för att fastställa vilka områden vi i Växa Sverige bör fokusera på. Det skedde genom dialoger med olika intressegrupper samt en enkätundersökning hos ledning och andra nyckelpersoner inom organisationen. Resultatet sammanställdes i en väsentlighetsanalys. Se bild nedan.

Analysen visar att det är fem områden som anses mer väsentliga för företaget att fokusera på än övriga: Djurhälsa, Resurseffektivt jordbruk, Ekonomiskt hållbart svenskt jordbruk, Anställningsförhållanden samt

jordbruk, Djuruomsorg samt Anställningsförhållanden. I tillägg till de fem nämnda fokusområdena har företagets ledning valt att i hållbarhetsarbetet inkludera ytterligare några områden utifrån väsentlighetsanalysen och gällande lagkrav: Psykisk hälsa för Växa Sveriges personal, Hälsa och säkerhet för Växa Sveriges personal, Jämställdhet, mångfald och icke-diskriminering, Antikorruption, Beaktande av mänskliga rättigheter i inköpsprocessen samt Växthusgasutsläpp och energianvändning i den egna verksamheten.

Väsentlighetsanalys resultat

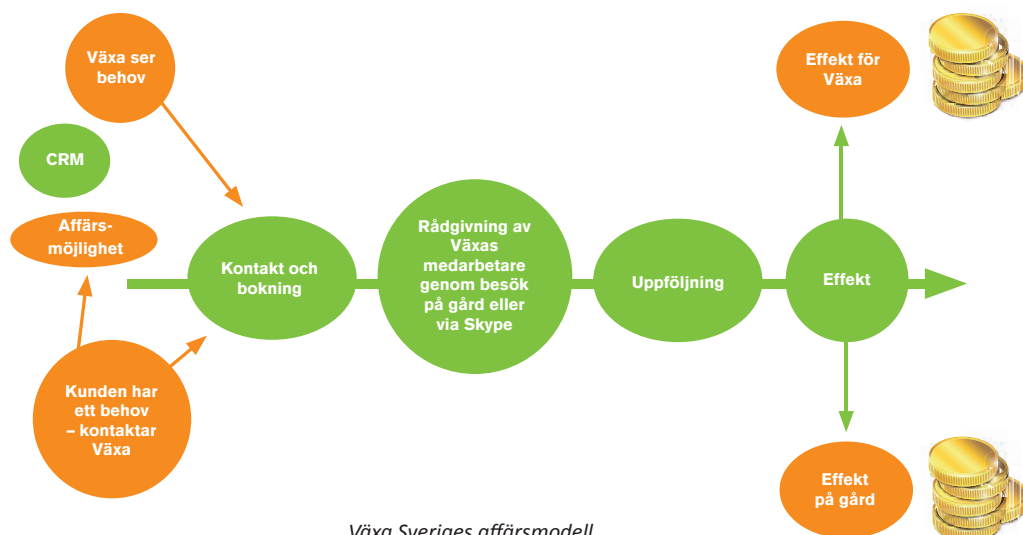
Affärsmodell

Affärsmodellen sätter ramen för våra affärer. Växa Sveriges affärsidé är att erbjuda oberoende rådgivning och tjänster som utvecklar och skapar lönsamhet i lantbruksföretaget. Ett av de övergripande målen för Växa Sveriges verksamhet är att öka svensk mjölk- och köttproduktion. För att det målet ska nås arbetar vi genom vår rådgivning både med att öka mjölkavkastningen på gård och med att förbättra det ekonomiska resultatet på gårdarna.

Kundens behov är centralt i Växas affärsmodell och kundvärdet skapas i kontakten mellan kund och medarbetare. Våra övergripande mål i kombination med kundens behov styr vilka produkter och tjänster vi erbjuder.

Utifrån kundens behov erbjuder vi rådgivningstjänster, servicetjänster, produktförsäljning och två branschtidningar. Dessa produkter och tjänster spänner över flera områden från semin och avbytarservice till avelsrådgivning, förebyggande djurhälsoarbete samt rådgivning inom företags- och affärsutveckling. Växa Sverige har även ansvar för vissa officiella uppdrag samt branschuppdrag.

Vår arbetsmetod, både i vårt interna arbete och hos kund är, att utgå från analys av nuläget. Vi sätter därefter mål för arbetet, och är arbetet ett konsultuppdrag sätts mål tillsammans med kunden. Arbetet genomförs, och uppföljning görs för att identifiera förbättringar. På så sätt åstadkommer vi ständiga förbättringar både i egna arbetsmetoder och i vårt arbete hos kund.

Växa Sveriges affärsmodell

Hållbart svenskt jordbruk

Mjölk och nötkött producerat i Europa har lägst klimatavtryck i världen och mjölk och nötkött producerat i Sverige har bland de lägsta klimatavtrycken i Europa. Orsaken är att en stor del av vår nötköttsproduktion är en biprodukt från mjölkproduktionen och att produktionen är effektiv. Klimatutsläppen per liter svensk mjölk har minskat stadigt sedan 1990. Denna imponerande utveckling beror på en allt mer resurseffektiv produktion, som varit en målsättning under mycket lång tid, och på att vi i Sverige arbetar systematiskt med djurhälsa. Svenska kor är friska och mår bra. En liter svensk mjölk ger ungefär hälften så höga utsläpp som världsgenomsnittet, och cirka 20 procent lägre än EU-genomsnittet¹.

En annan orsak till att svenska mjölkkor är klimat-effektiva är den till stor del grovfoderbaserade foderstaten och att vi låter djuren gå på bete. En stor del av jordbruksmarken som används för bete och spannmål till idisslare finns i mellanbygd och

skogsbygd². Att vi låter nötkreaturen beta har en nyckelroll för den biologiska mångfalden och ekosystemet, inte minst i mellanbygd, skogsbygd och i norra Sverige.

Betes- och slåttervallar har en relativt hög potential att lagra in kol. Med den areal betes- och slåttervall på drygt en miljon hektar som finns i Sverige kan vallarna kompensera för uppemot en tredjedel av de utsläpp som djurhållningen förorsakar³.

Att nyttja även naturbetesmarker för betesdrift för t ex ungdjur och sinkor bidrar också till en viss kolinlagring men är framförallt viktigt för den biologiska mångfalden. I snitt rymmer naturbetesmarker 40 växtarter per kvadratmeter⁴. Andelen naturbetesmarker har minskat kraftigt i Sverige sedan 1930-talet. Att använda naturbetesmarker för köttproduktion är också ett resurseffektivt sätt att ta tillvara mark som inte kan nyttjas för någon annan livsmedelsproduktion eller andra ändamål än till bete.

Ulrika Lundberg

Avdelningschef Rådgivning & Företagande

Tillsammans med våra kollegor i de nordiska länderna driver vi utvecklingen med att ta fram framtidens klimatsmarta kor. Vi har påbörjat arbetet med att ta fram avelsvärden för fodereffektivitet genom att

utnyttja befintliga data samt ny 3D-kamerateknik för identifiering av djur och förbrukning av foder i realtid. När vi har dessa på plats kommer vi att kunna ge avelsråd som minskar klimatavtrycket för varje ny generation av mjölkkor som föds.

Gustav Jahn

Avdelningschef Avel

Det här gör vi

Ökad produktivitet och avkastning är områden som varit centrala i svensk mjölk- och köttproduktion under flera decennier. Genom detta arbete har svensk produktion samtidigt bidragit till ökad hållbarhet för djur, människor miljö och ekonomi och inriktningen är tydlig i Växa Sveriges strategi för 2023. Visionen är att vara "Det innovativa kunskapsföretaget som leder utvecklingen mot en hållbar livsmedelsproduktion". Resurseffektivt jordbruk är starkt korrelerat till området Ekonomiskt hållbart svenskt jordbruk. Påverkan sker inom olika faser inom företaget gällande företagsstyrning, och företagsutveckling, driftsledning och produktion. Vi tillhandahåller en rad tjänster och verktyg för ökad avkastning, lönsamhet samt för att lantbruksföretaget ska få bättre förutsättningar att hantera ett fluktuerande mjölk- och köttpris. Vi arbetar

dessutom i ett effektivt samarbete mellan rådgivare och veterinärer för att optimera en god djurhälsa och en god djurvälstånd.

Vi följer nyckeltal som är starkt förknippade med lönsamheten i det enskilda företaget som avkastningsutveckling, flöde av mjölk och kött och mjölk minus foder. Foder är en av de största kostnadsposterna för mjölk- och köttproduktion. Ett av Växa Sveriges viktigaste kompetensområden är foderberäkningar och rådgivning för att öka den egna foderproduktionen på gården, för att minska kostnaderna och undvika behov av foderimport. Det enskilda företags lönsamhets- och ekonomiska utveckling följs via Mjölkränsanalysen och EDF-analysen. EDF, European Dairy Farmers, är en internationell benchmark-grupp, som jämför mjölkproduktionens ekonomiska resultat nationellt

1. Greenhouse Gas Emissions from the Dairy Sector. A Life Cycle Assessment, sida 32 och 50 samt <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0377840111001775>.

2. SCB och Jordbruksverket, Jordbrukstatistisk Årsbok.

3. Rapport 2010:25 Inlagring av kol i betesmark, Erik Karlton m fl

4. Naturskyddsföreningen.

och internationellt. De ekonomiska kalkylerna baseras på företagets bokföring där Mjolkprisanalysen ger jämförelser främst mellan gårdar inom Sverige och EDF-analysen baseras på korrigerade siffror som gör internationella jämförelser möjliga.

Under året som gått har efterdyningarna av förra årets varma och torra sommar varit överhängande. Den torra väderleken under årets inledning har också satt sina spår i vissa delar av landet med låga vall- och majsfoderskörden som följd. Det innebär att det finns en stor andel mjölkbönder i framförallt östra Sverige som har grovfoderbrist och problem att försörja sina kor med tillräcklig mängd högkvalitativt grovfoder även denna stallperiod 2019/2020.

Den subventionerade rådgivning för foderplanering och likviditetsrådgivning som upphandlats av Jordbruksverket med anledning av torkan och foderbristen 2018 löpte till och med halvårsskiftet innevarande år. Den har gett ett stort bidrag till landets mjölk- och nötköttsproducenter vilka har kunnat nyttja produktions- och likviditetsrådgiv-

ning till ett förmånligt pris. Det har på många gårdar varit avgörande för att klara foderförsörjningen till sina djur samtidigt som de har fått en optimal foderstat med alternativa fodermedel. Utifrån varje gårds förutsättningar har produktionen kunnat bibehållas och rentav ökat tack vare en maximal foderplanering.

Vidare stimulerar Växa Sverige avkastningen på enskilda gårdar genom att uppmärksamma lantbrukare som nått över mjölkavkastning 11 000 kg ECM⁵. En viktig del är också att stötta bildandet av Erfa-grupper lantbrukare emellan, där "ett ton till" är grupper med fokus på ökad mjölkavkastning.

Inom vår avelsrådgivning är avkastning ett av de viktigaste områdena, vilket innebär både mjölk i antal kg ECM per ko och år och antal år i produktion per ko. I NTM kombinerar vi egenskaper som avkastning med fruktsamhet,

hälsa och faktorer inom funktionell exteriör. Hälsoegenskaper väger tungt i NTM och vi har i Sverige avlat för friskare, och därmed även mer hållbara djur, under mer än trettio år.

I aveln med kötttrasdjur är tillväxt ett viktigt mått på djurens effektivitet. I beräkningen av produktionsindex (PIX) beräknas djurens genetiska förmåga att växa och producera kött. I avelsindex (AIX) kombineras produktionsindex med avelsvärden för kalvningsförmåga och mjölkavkastning. Även djurens funktionella exteriör bedöms. Avelsarbete för friskare djur innebär att det under 2019 används 24 000 färre dygnsdoser antibiotika för nötkreatur i Sverige. Friskare djur och färre mastiter får även effekten att mjölksvinnet minskar och under 2019 har totalt 62 tankbilar mer mjölk levererats in till mejeri. Värdet av denna mjölk uppgår till hela 6 200 000 kronor som således kommit svenska mjölkproducenter till del⁶.

En övervägande del av djuren som används för köttproduktion kommer från våra mjölkgårdar och där arbetar vi aktivt med att öka användningen av kötttraser på de lågavkastande mjölkdjuren för att få fram djur som har bättre tillväxt och klassning av slaktkroppen än en renrasig mjölkkras.

Som ett steg i ökad hållbarhet, har Växa Sverige de senaste två åren vidareutbildat en grupp Husdjurstekniker till fruktsamhetsrådgivare. God fruktsamhet i våra kunders mjölkbesättningar resulterar i jämn kalvning under året, vilket ger en bättre djurhälsa och jämn och god mjölkproduktion året om. Detta fruktsamhetsarbete ger ökad hållbarhet och livslängd på våra mjölkkor. Under 2019 har arbetet fortsatt genom att utbilda ytterligare en grupp fruktsamhetsrådgivare för att kunna erbjuda fler kunder denna rådgivning. Vi har också vidareutbildat samtliga av dessa fruktsamhetsrådgivare så att de i samverkan med våra djurhälsoveterinärer kan delta i tillsynsarbetet för djurägarseminärer med målsättning att göra besöken effektiva och med möjlighet till uppföljning av resultat. Vi fokuserar på nyckeltalet RE, reproduktionseffektivitet, som ett övergripande mått för besättningarnas fruktsamhetsarbete och vi planerar att under 2020 lyfta detta ytterligare genom föreläsningar och att utse reproduktionsmästare i Växas kretsar.

Risker och hur vi hanterar dem

Priserna för mjölk och kött bestäms utifrån det utbud och den efterfrågan som finns på den globala världsmarknaden. I tider av utbudsöverskott på världsmarknaden sjunker priserna för importerad mjölk och kött i Sverige. En pressad och konkurrensutsatt marknad tillsammans med regler och försämrade ekonomiska villkor har lett till att allt färre väljer kött- och mjölkproduktion som yrke med en allt högre medelålder som följd. En effekt av detta är att avståndet mellan gårdar ökar vilket försvårar för Växa Sverige att tillhandahålla service och rådgivning. För att påverka de politiska förutsättningarna för svenskt lantbruk samarbetar Växa Sverige med LRF, som driver de frågor som identifieras som centrala för branschen. För att skapa framtidstro belyser vi själva goda exempel på

5. ECM betyder Energy Corrected Milk och innebär att mjölk med olika fett-, protein- och laktoshalt standardiseras till samma energivärde. 6. VikingGenetics.

lantbrukare som lyckats som lantbruksföretagare och som har friska och högvakastande djur. Vi använder för detta våra tidningar, våra konferenser och annat kommunikationsmaterial som vi riktar både till lantbrukare och andra aktiva inom lantbruksproduktionen. Alla anställda i Växa Sverige uppmanas bidra med att sprida goda exempel.

En risk för mjölkproduktionen är att det finns opinion mot mjölkproduktion som menar att mjölk inte är sunt och att lantbruksproduktion bidrar till stor klimatpåverkan. Här ser Växa Sverige ett behov av att delta och vara en tydlig röst i denna debatt. Det är också viktigt att lantbrukare själva kan förklara mervärdena med sitt företagande och med svensk mjölk- och köttproduktion. Ett arbete har satts igång med LRF Mjolk för att ta fram en gemensam budskapsplattform som både vi som organisationer och våra medlemmar kan använda. Under hösten 2019 har Växa Sverige producerat hållbarhetsfilmer som visar mjölkproduktionens mervärden och där utgångspunkten är fakta som tagits fram av LRF och LRF Mjolk. I filmerna tydliggörs även hur Växas rådgivning bidrar till ökad hållbarhet för både djur, människor, miljö och ekonomi. Filmerna kommer att användas både internt inom Växa Sverige och externt i syfte att sprida kunskap om hur långt fram svensk lantbruksproduktion ligger inom hållbarhet i ett internationellt perspektiv.

Växa Sverige arbetar med produkter och verktyg vars syfte är att på ett överskådligt sätt belysa alla faktorer som påverkar mjölkproduktionens ekonomi. Det är långsiktigt avgörande för mjölkföretagens överlevnad att lantbrukarna har överblick, kunskap och kontroll över de parametrar som påverkar lönsamheten i lantbruksföretaget. En jämförelse med andra företag gör det också intressant att följa utvecklingen över tid och se hur förbättringar påverkar resultatet.

En annan risk är att data alltmer kommersialiseras av stora multinationella verksamheter och att data inte finns tillgänglig för branschen som helhet. Det kan leda till att snabba ekonomiska vinster går före den kollektiva nyttan och att lantbrukare inte lämnar data som bidrar till forskning och statistik, vilket är viktigt för att ge yrket en långsiktig och hållbar vinst. Det får även till följd att Växa Sverige inte kan uppfylla sina nationella statistikuppdrag inom avel och djurhälsa. För att motverka dessa risker är det mycket viktigt att Växa Sverige och dess medarbetare fortsätter övertyga sina kunder om betydelsen av att tillhandahålla data. Under året som gått har Växa Sverige lanserat ett nytt managementverktyg som heter MinGård®. Används uppgifter från Kokontrollen kan vi också garantera att insamlingen av data är kvalitetssäkrad, att lantbrukaren äger data, att uppgifterna är säkert lagrade och att alla uppgifter stannar inom Sverige. Verktöget har efter lanseringen i januari 2019 fortsatt att utvecklas för att bland annat göra det möjligt att koppla MinGård till andra företags verktyg som t ex till mjölkrobotsystem.

2018 års torka visar hur väder och klimat påverkar lantbrukets förutsättningar. Växa Sverige och svenskt lantbruk behöver samla in erfarenheter avseende torkan och dess effekter på mjölk- och köttproduktionen. Utmaningar i växtodlingen kan komma att påverka sortval och foder som ska produceras i framtiden, både kvalitativt och kvantitativt. Det är uppenbart att klimatförändringar kan vara framtidens utmaning men också skapa nya produktionsinriktningar och möjligheter. Växa Sverige har därför på ett systematiskt sätt samlat in kunskap för att kunna möta ett framtida behov både avseende grovfoderförsörjning, växtodling och vattenhushållning.

Djurhälsa & Djurvälfärd

Sveriges har ett unikt gott djurhälsoläge som ett resultat av ett mångårigt samarbete mellan veterinärer, lantbrukare, bransch och myndigheter. Svenska besättningsars djurhälsa och smittskydd är avgörande för låg antibiotikaförbrukning och ett gott resistensläge på nationell nivå. En god djurhälsa spelar stor roll för såväl djurvälfärd som livsmedelssäkerhet.

Den nya djurhälsolagen inom EU skapar utmaningar och det är viktigt att vi inte tvingas riskera det goda smittskyddsläget som gemensamt har byggts upp i landet under lång tid. Smittor som paratuberkulos och *Mycoplasma bovis* är aktuella hot, som kan riskera orsaka såväl försämrade djurhälsa som ökad antibiotikaresistens.

Andrea Holmström

Affärsområdeschef Djurhälsa Utveckling

Grunden till det goda djurhälsoläget läggs genom kompetens och engagemang på gård, som utvecklas bland annat genom rådgivning, utbildning och uppföljning. Med kompetenta och proaktiva djurhälsoveterinärer som följer aktuell forskning inom landet och internationellt kan gårdarna få möjlighet till lönsam utveckling och hållbar produktion, som också är klimateffektiv. Vi följer nyckeltalen medellivslängd för mjölkkor och beräknat tankcelltal för att se utvecklingen i landet och som ett led i vårt arbete med djurvälfärd i världsklass.

Utmaningar finns bland annat i att rekrytera kompetent personal med intresse för att arbeta med animalieproduktionens djur, då efterfrågan på veterinärer är stor i andra branscher.

Helena Kättström

Avdelningschef Djurhälsa

I Sverige har våra djur hög status och vi är måna om deras hälsa och välbefinnande. Friska djur är också en förutsättning i dagens högavkastande mjölk- och köttjursbesättningar. God djurvälfärd är även en förutsättning för övriga hållbarhetsområden såsom resurseffektivitet och ekonomisk hållbarhet. I allt vi företar oss har djurvälfärden en framträdande roll när vi planerar och utför våra tjänster. Det gäller under all rådgivning som företagsutveckling, driftledning, rådgivning och praktiskt servicearbete i fält, avbytartjänster och alla veterinära tjänster.

Dorit Greve

VD

Vi har en lång historia med avel och rådgivning där hälsa och hållbar produktion är en naturlig del i arbetet. Genom att använda genomisk selektion kan vi välja ut de bästa djuren för att driva avelsarbetet framåt. De djur som inte skall användas för att ta fram nästa generation mjölkkor kan användas för att producera mjölk-köttkorsningskalvar för köttproduktionen. Tack vare avelsvärden för korsning med kötttrastjur på mjölkkor förbättrar vi produktionen och lönsamheten för våra kunder. Varje kalv som föds är avlad för sitt ändamål.

Gustav Jahn

Avdelningschef Avel

Det här gör vi

Växa Sverige har en policy att arbeta med att förebygga djurhälsostörningar och vi erbjuder ett antal olika djurhälsoverktyg som verkar för det ändamålet. Genom verktyg som Signaler djurvälstånd, Juverhälsa på nätet, Klövhälsa på nätet och Fruktsamhetsrapporten kan vi snabbt få en bild av både läget och utvecklingen i besättningar. Vi arbetar också enligt en metodik som stödjer det förebyggande arbetet i form av exempelvis Hälsopaket Mjolk, som är en process där vi kartlägger nuläge, sätter mål, genomför och följer upp. Vidare arbetar vi aktivt med smittskyddet i besättningarna för att på det sättet minska risken för sjukdom, minska behovet av antibiotikabehandling och risken för ekonomiska förluster för djurhållaren. Djurhälsoläget följs upp både per besättning men också på nationell nivå för besättningar anslutna till Kokontrollen®. Via mejeriuppgifter följer vi dessutom juverhälsoläget för samtliga besättningar.

Växa Sverige är huvudman för hälsokontroll och organiserad djurhälsovård för mjölkkor i Sverige. Resultaten från hälsokontrollen presenteras i rapporten "Redogörelse för husdjursorganisationernas djurhälsovård" och bygger på djursjuk-, produktions- och fertilitetsdata samt klövhälsoregistreringar och celltalsuppgifter från Växa Sveriges insamlade kodatabas. Resultaten för 2018-2019 visar ett fortsatt generellt gott läge vad gäller sjukdomsförekomst, fruktsamhet och antibiotikaanvändning.

Beräknat tankcelltal är ett värde som beräknas från alla kor som ingår i Kokontrollen. Genom att välja ett värde som speglar besättningarnas verkliga juverhälsa undviker man de felkällor som finns i värdet för tankcelltal (levererad mjölk). När besättningens alla kor ingår i värdet kan man följa utvecklingen av juverhälsa och dess ekonomi. Vi vet att celltalet är en bra indikator på djurhälsostatusen och välfärden hos korna i en besättning och att det också har stor påverkan på besättningens ekonomi, då det spelar roll för mjölmängd, utslag av kor samt betalning för mjölken. Vi arbetar sedan länge med rådgivning för att förbättra juverhälsan vilket är ett viktigt mål för att kunna höja kornas hållbarhet och nå en ökad medellivslängd. Kor som får vara friska höjer sin produktion under flera laktationer.

Djurhälsokostnader är en samlad beräkning i vårt verktyg Signaler djurvälstånd. Det summerar kostnaden för en icke-optimal djurhälsa och ger underlag för beräkning av vinst vid förbättring eller hur stora investeringar man kan motivera för att uppnå önskade förbättringar. Vid många gårdsråd och planering av hälsoarbete används det redan idag som ett viktigt underlag både för uppföljning och för att skapa motivation.

Intresset för ett strukturerat och målsatt djurhälsoarbete ökar kontinuerligt, och vi ser att det görs fler och fler insatser inom produkter som Hälsopaket Mjolk och Mjölka Rätt. Mjölka Rätt grundar sig på samma metodik som

Hälsopaket Mjolk, och innebär även en fördjupad genomgång av mjölkningsteknik och juverhälsa. Alla gårdar som anlitar någon av våra djurhälsoveterinärer för Villkorad läkemedelsbehandling har en individuell hälsoplan för besättningen, där fokusområden väljs i samråd med gårdens personal och med våra digitala verktyg som grund. Vi får också in många rapporter om lyckade resultat av detta arbete i form av förbättrad juverhälsa, kalvhälsa eller annat fokusområde.

Anslutningsgraden till Smittsäkrad besättning ligger stabil, och alla som är anslutna har genomgått en utbildning om smittskydd på gård. Några av våra veterinärer medverkar i ett projekt för utvärdering av en ny rådgivningsmodell till gårdar som är positiva för salmonella i tankmjölksprov. Vi håller också kurser inom djurhälsoområdet, och har under 2019 fokuserat på juverhälsa. Inför 2020 planerar vi att erbjuda flera kurser digitalt för att öka tillgängligheten och minska miljöbelastning genom resor. Vi kan erbjuda ett brett utbud av kurser och är även öppna för kurser anpassade efter en gårds behov och önskemål.

Sedan många år ingår fruktsamhet, kalvningar och hälsa i vårt avelsmål. De senaste tillskotten i avelsmålet är klövhälsa och ungdjursöverlevnad. Vårt unika rapporteringssystem av veterinärbehandlingar ligger till grund för detta arbete. Avelsarbetet följs upp via genetiska trender på

nationell nivå som visar utvecklingen för samtliga egenskaper som ingår i avelsmålet. Växa Sverige är även delägare i Viking Genetics som tar fram tjurar och producerar doser för seminering för hemmamarknad och export.

Växa Sverige arbetar också enligt en djurvälståndspolicy. Till den finns riktlinjer för god djurvälstånd vilket ska verka som ett stöd för vår personal i hanteringen av ärenden som skulle kunna bli ett djurskyddsfall. Husdjursteknikerna utför sitt arbete under veterinärtillsyn vilket är författningsstyrt. Även samtliga djurägarseminörer har årlig tillsyn av veterinär, varav en stor andel av dessa besök görs av Växa Sveriges veterinärer. Nytt från slutet av 2019 är att vi även involverat våra fruktsamhetsrådgivare, vilka är extrautbildade husdjurstekniker, i denna tillsyn.

Vi har rutiner för hur personalen skall agera om de träffar på missförhållanden hos kund som gäller djurvälståndet. Djurvälståndsperspektivet finns med som en naturlig del i våra interna utbildningar. I grundutbildningen för husdjurstekniker t ex lär vi ut hur man agerar och närmar sig djuren med utgångspunkt i hur djur fungerar. Detta perspektiv finns också med i de fortbildningskurser vi har för olika yrkesgrupper inom organisationen.

Risker och hur vi hanterar dem

Det finns en risk för att vi i vårt arbete ute i besättningarna bidrar till smittspridning mellan och inom besättningar. Det hanteras genom tydliga instruktioner avseende smittskydd och hygien. Den största risken ser vi annars i att djurägare inte tar aktiv del av vår rådgivning, när det gäller köp av djur eller besök. Vi arbetar kontinuerligt för att nå en allt större del av Sveriges mjölk- och köttproducenter.

Bristande djurvelfärd hos kund där vår personal inte har agerat enligt Växa Sveriges riktlinjer kan skada vårt anseende, exempelvis om ett djurvelfärdssfall blir offentligt och det har visat sig att vi i Växa Sverige har haft kunskap om det förhållandet utan att vidta någon åtgärd. Vi för en kontinuerlig dialog med medarbetare i dessa frågor på team- och driftplatsmöten för att säkerställa korrekt hantering.

Andra exempel på risker är felaktiga dräktighetsdiagnoser vilka kan leda till att högdräktiga djur skickas till slakt samt misslyckade avhorningar vilka kan leda till reklamationer och missnöjda djurhållare. Vår personal genomgår av Jordbruksverket godkända kurser i både tillhandahållande av läkemedel, momenten vid avhorning och ringormsvaccination samt provtagningsteknik vid blodprovstagning för att säkerställa att de har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter. I de fall misstag ändå har begåtts hanteras

det av en veterinär som talar med berörd tjänsteman för att förhindra upprepning. Vi arbetar också aktivt med att rekommendera att hondjur som ska till slakt dräktighetsundersöks rutinemässigt, för att minimera risk för misstag på olika nivåer.

För framtiden ser vi att vi vill nå ännu fler djurägare, att de använder möjligheten att följa upp djurhälsan genom Kokontrollen och vår förebyggande rådgivning i sina besättningar. Det ser vi som främsta möjligheten till ökad hållbarhet inom djurhälsa och djurvelfärd.

Växa Sverige som arbetsgivare

Förändring är en förutsättning för företag som vill växa och utvecklas. Och medarbetarna - företagets starkaste resurs - måste vilja vara med på resan för att den ska bli möjlig. Växa Sverige har under flera år arbetat uthålligt med att skapa en företagskultur som bejakar utveckling och nya idéer, firar framgångar och belönar positiva beteenden. Det ger både medarbetare och ledare en bra verktygslåda för ett gott arbetsliv!

En starkt bidragande faktor är Triple Win som numera är ett välkänt begrepp hos medarbetarna i föreningen. Triple Win innebär förståelsen av att "alla" måste vinna på en relation. Att kundernas och föreningens utveckling och lönsamhet måste gå hand i hand med en god arbetsmiljö och medarbetarnas utveckling

Vi vill ge våra medarbetare möjlighet att nå sin fulla potential i yrkesrollen och som lagspelare i Växa Sverige

Goda anställningsförhållanden

För att Växa Sverige ska fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att medarbetarna känner sig trygga i sin anställning, upplever ett gott ledarskap och har möjlighet till utveckling. Under 2019 har vi fortsatt satsa på ett antal identifierade utvecklingsområden som är viktiga för att Växa Sverige ska kunna fortsätta vara svenska mjölk- och köttproducenters första val och upplevas som en utvecklande arbetsplats av medarbetarna.

"Ännu mer medarbetarfokus"

Under året utvecklade vi vår interna organisation för att bättre följa kundernas utveckling och på så sätt få en mer flexibel och effektiv organisation. Förändringen innebar minskat antal chefer med mer mandat i sitt område och med möjlighet att fokusera än mer på sitt ledarskap. Parallellt har vi tagit fram en ny roll kallad projekt- och affärsorganisatör som genom sin expertis lyfter uppdrag från cheferna och därigenom möjliggjort chefens ökade

fokus på medarbetarna. Samtliga chefer har erbjudits coach för personlig utveckling men också som avlastning i tuffa situationer.

"Det ledande kunskapsföretaget"

Vår förmåga att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens påverkar företagets möjlighet att utvecklas och ge kunderna de tjänster som efterfrågas. Vi har under året påbörjat arbetet med att förstärka vårt varumärke som arbetsgivare genom att lyfta det viktiga och angelägna arbete som våra medarbetare gör hos våra kunder. Hur man genom att vara anställd i Växa Sverige ges möjlighet att vara med och forma framtidens svenska lantbruk och bidra till hållbarhet för djur, människor, miljö och ekonomi. Vi vet nämligen att för de nya kollegor som vi vill rekrytera så är det viktigt med ett meningsfullt uppdrag. Genom framgångsrika rekryteringar har vi fortsatt förstärka vår kompetens inom avel-, fruktsamhet- och företagsrådgivning samt inom bygg och växtodling. Vi har också organiserat en intern husdjursteknikerutbildning. Förutom yrkeskunskap så har Växa Sverige satsat på förståelse av yrkesrollen som fruktsamhetsrådgivare och av försäljning men också på hur man förebygger arbetsskador genom ergonomi och god planering. Nytt för i år är att de som genom gediget urvalsarbete antogs till utbildningen har fått utbildningslön och en garanterad anställning vid godkänd examen. Allt som ett led i att knyta den bästa kompetensen till föreningen.

Risker och hur de hanteras

Som arbetsgivare i den gröna sektorn konkurrerar vi med andra aktörer och måste arbeta aktivt med att rekrytera medarbetare, inte bara med rätt kompetens utan även med vilja, driv och förmåga att omsätta sin kompetens till framgångsrik utveckling för våra kunder. Vi behöver fortsätta lyfta vårt varumärke som arbetsgivare och vara lyhörda för vad nuvarande och framtida medarbetare söker hos en arbetsgivare. Vi behöver också fortsätta satsa på ett gott ledarskap, bygga laget och ge spännande utvecklingsmöjligheter till alla medarbetare.

God hälsa och säkra arbetsplatser

Växa Sverige skall ha en säker arbetsmiljö. Arbetsmiljöarbetet vilar på företagets arbetsmiljöpolicy och en tydlig arbetsfördelning av arbetsmiljöuppgifterna och delegation av arbetsmiljöansvaret.

Under året har vi haft 39 tillbud och olycksfall varav 17 har varit klassade som arbetsskador. Noggrann uppföljning görs av varje enskilt fall och kollektivavtalad arbetsskadeförsäkring nyttjas.

Sjukskrivningstalet är lågt men med en något ökande siffra jämfört med föregående år. Analysen visar att den ökade sjukskrivningen inte beror på generellt ökad sjukskrivning utan på långtidssjukskrivningar samt sjukskriv-

ning i samband med graviditet. Vi fortsätter med fokus på att snabbt komma igång med en plan för återgång i arbetet tidigt i sjukskrivningsperioden. Företaget använder företagshälsovården som stöd i rehabiliteringsprocessen vilket vi ser en mycket god effekt av.

Under året har medarbetarna utbildats i krishantering, brandskydd samt Hjärt- och Lungräddning. Medarbetarna omfattas av en privat sjukvårdsförsäkring.

Psykisk hälsa

Medarbetarnas psykiska hälsa kan kopplas till trivsel på arbetsplatsen samt möjligheten att få stöd av kollegor och chef när det behövs. Därför är en grundbult täta uppföljningssamtal under året mellan medarbetare och chef samt återkommande driftsplatssmöten där det finns utrymme för dialog.

Under året fortsatte vi använda "Förändringens Fyra Rum" som är ett verktyg för förändringsarbete i verksamheten. Genom detta arbetssätt ökar bl a medvetenheten om att "vi är varandras arbetsmiljö".

Alla medarbetare har möjlighet att ta del av samtalsstöd hos psykolog eller beteendevetare kostnadsfritt.

Jämställdhet, mångfald och icke-diskriminering

Växa Sverige är en kvinnodominerad arbetsplats med 70 procent kvinnor. Huvuddelen av alla nyrekryteringar är kvinnor vilket speglar könsfördelningen på lantbruksuniversitetens utbildningar. Det är därför viktigt för företaget att aktivt arbeta för att nå en jämnare könsfördelning vid kommande rekryteringar.

Medelåldern i företaget är 50 år. En pågående generationsväxling innebär fortsatt behov av nyrekrytering och därmed kommer medelåldern att sakta sjunka.

Icke-diskriminering

Alla fall av mobbning eller kränkande särbehandling följs upp av ansvarig HR-person och ska behandlas skyndsamt och konfidentiellt. Det är viktigt att vid all planering av organisation och arbete skapa en god atmosfär och fungerande normer, så att kränkande särbehandling inte uppstår. Ledning och chefer har nyckelroller när det gäller att forma den atmosfär och de normer som ska gälla på företaget. Rapport tas fram efter årlig arbetsmiljöenkät.

Antikorrupktion & Affärsetik

Antikorrupktion

Det finns alltid en risk att människor utnyttjar sin position och sitt inflytande för att skaffa sig fördelar på olika vis, så även i Växa Sverige. Att missbruka sin ställning och ett korrupt beteende kan få en negativ effekt på flera sätt, exempelvis på miljö, ekonomi, relationer mm. För Växa Sverige är det därför självklart att motverka all form av korruption. Det förväntas av samtliga medarbetare i organisationen att hantera både information och ställning på ett korrekt och objektivt sätt. Som anställd i Växa Sverige har man ett lojalitetsansvar gentemot sin arbetsgivare, bl a reglerat i kollektivavtal.

På samma sätt gäller det även styrelsemedlemmar och förtroendevalda i Växa Sverige. Det är förstås oerhört viktigt att inte dessa positioner utnyttjas för egen personlig eller för närståendes vinning. För styrelsen finns därför

en arbetsordning där bl a sekretess och konkurrens finns upptaget. De förtroendevalda förutsätts agera med etik och moral i sitt arbete för företaget enligt deras arbetsordning.

För att säkerställa att det finns en objektiv möjlighet för alla medarbetare inom Växa Sverige att flagga missförhållanden inom företaget och i företagets agerande har Växa Sverige tagit fram ett visselblåsanssystem. I det systemet kan medarbetare i organisationen anonymt anmäla händelser eller personer som misstänks vara korrupta. Växa Sverige samarbetar här med en extern part som heter Interaktiv Säkerhet och använder deras Whistleblower-verktyg via en länk på intranätet. Funktionen kom på plats inom organisationen i början av september 2018. Vi har under 2019 inte fått in några anmälningar.

Mänskliga rättigheter i inköpsprocessen

Vårt val av leverantörer utgår från att leverantören ska ha ett relevant sortiment av kvalitativa produkter med rimlig prisbild, i syfte att tillvarata Växa Sveriges medlemmars ekonomiska intressen. En stor del av de tjänster och arbeten som utförs görs i egen regi. Underleverantörer kommer ifråga när vi inom Växa inte själva har möjlighet att lösa uppgiften inom organisationen. Underleverantörer behövs också vid inköp av varor som arbetskläder, profilkläder, mäss-artiklar eller insatsvaror. Affärsrelationerna är i flertalet fall mångåriga.

För att säkerställa att våra leverantörer följer mänskliga rättigheter och aktivt arbetar med arbetssäkerhet inom sina verksamheter så finns det ett påbörjat arbete med att ta fram en uppförandekod för våra leverantörer. Om oegentligheter skulle upptäckas hos våra underleverantörer kan det påverka branschen negativt och göra att Växa Sverige anseende hos våra egna kunder och samarbetspartners äventyras. I den nya strategi som Växa Sveriges styrelse tagit fram finns det bl a ett ökat fokus på hållbarhet där det ska tas fram riktlinjer för det strategiska hållbarhetsarbetet. Arbetet med en uppförandekod för våra leverantörer väntar nu på att de nya riktlinjerna ska bli fastställda.

Vår underleverantör för arbets- och profilkläder har i sin egen uppförandekod en uppföljning av mänskliga rättigheter, barn- och tvångsarbete samt av hälsa och säkerhet i arbetet. Växa Sverige har tagit del av underleverantörens dokumentation, och inte funnit några områden att anmärka på.

Övriga miljöfrågor

Växthusgasutsläpp och energianvändning

Att uppmärksamma och reglera miljöpåverkande faktorer såsom växthusgasutsläpp och energianvändning är för de flesta i Sverige idag något naturligt och självklart. Inom Växa Sverige ser vi framförallt det i användningen av våra företagsbilar. Vi har en förhållandevis stor fordonspark om ca 165 bilar som framförallt används vid kundbesök runt om i landet. Eftersom våra kunder finns på gårdar ute på landsbygden innebär det långa körsträckor för våra anställda och det i sin tur innebär bl a en hel del utsläpp av koldioxid. För att minimera vår påverkan av växthusgasutsläpp optimerar och effektiviserar vi både tid och körsträcka genom att dagligen planera körrutten. Växa Sverige har dessutom riktlinjer för bilinköp för att minska påverkan på miljön. De innebär bl a att vi köper in bilar med låga beräknade koldioxidutsläpp enligt gällande lagstiftning. Vi bevakar löpande marknaden för fordon med alternativa drivmedel såsom fordonsgas och el. I nuläget

är de alternativ som är tillgängliga inte optimala för vårt användande. Det finns exempelvis inte elbil i kombimodell som har en räckvidd på ca 20 mil. Vidare är nätverket av tankstationer för fordonsgas inte tillräckligt utbyggt. Vårt långsiktiga mål är dock att vår fordonspark ska vara fossilfri år 2030.

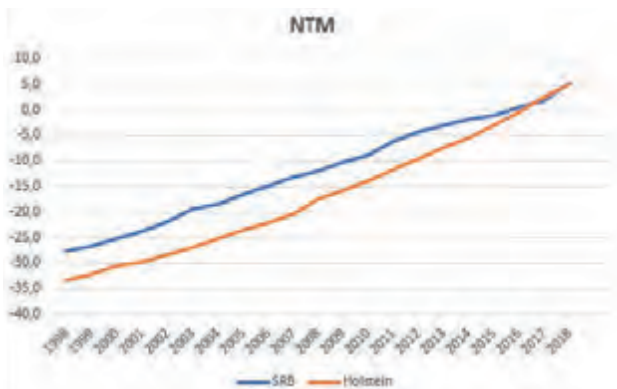
Ytterligare sätt där vi försöker bidra till en lägre klimatpåverkan är genom att välja tåg vid våra tjänsteresor. Vi använder oss också till stor del av elektroniska medier för möten och kunskapsförmedling. Vårt fokus på distansarbete har ökat under året och gjort att vi reser mindre. Detta gäller både internt inom bolaget, främst i chefsledet, såväl som externt t ex genom distansrådgivning till våra kunder. Vi har även en ambition att minska vårt energianvändande. Det innebär att vi på olika sätt ser till att hålla nere elförbrukningen i våra lokaler och arbetsplatser.

Så här mäter vi

Antal/andel gårdar som nått över 11 ton ECM

	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Antal besättningar	607	496	452
Andel av Kokontrollen	24,0%	20,3%	17,8%

Genetisk trend för avelsmålet NTM

Anslutningar till Kokontrollen®

	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Antal besättningar	2 407	2 541	2 689
Antal kor	218 243	229 054	240 158

Anslutning i Kokontrollen® inklusive Skånesemin och Rådgivarna i Sjuhärad.

Anslutningar till Smittsäkrad besättning

	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Antal besättningar	2 872	3 050	3 011
Varav mjölkproducerande	1 836	1 972	1 996

Personalomsättning

	2019	2018	2017	2016
Nyanställda	9%	8%	7%	5%
Slutat	11%	9%	7%	8%

Totalt antal prov- och tillsvidareanställda som har börjat/slutat under året delat med totalt antal anställda per 31 december aktuellt år.

Arbetsmiljö

	2018-06-01 2019-05-31	2017-06-01 2018-05-31	2016-06-01 2017-05-31
Tillbud/Olyckor	39	48	34
Arbetssskador	17		

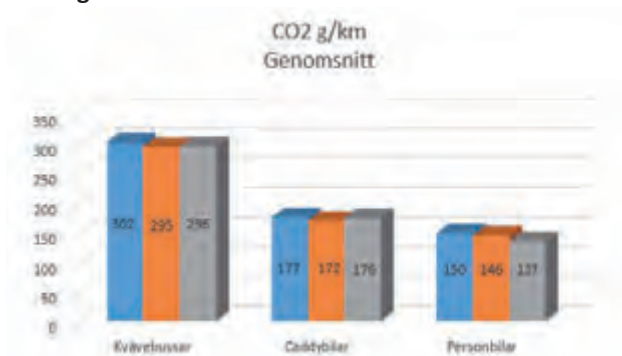
Statistik för arbetssskador gick ej att få fram för tidigare år.

Sjukfrånvaro

	2018-12-01 2019-11-30	2017-12-01 2018-11-30	2016-12-01 2017-11-30
Totalt	3,98%	3,06%	4,18%
Kvinnor	3,84%	2,69%	3,25%
Män	4,34%	3,94%	6,27%

Antalet sjuktimmar dividerat med schemalagd tid.

Genomsnittligt koldioxidutsläpp på Växa Sveriges företagsbilar

Resekostnader

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till föreningsstämman i Växa Sverige Ekonomisk Förening,
org.nr 769621-2344

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 24-38 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

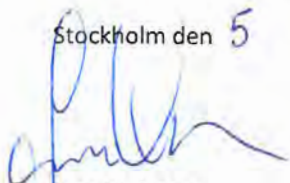
Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade håll-

barhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 5 mars 2020

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

DU HITTAR OSS PÅ:

www.vxa.se